

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
Verschijnt maandelijks

27e jaargang nr. 1 - januari 1977

INHOUD: 8 bladzijden
BUIKPOTIGEN pag. 145-146
GELEEDPOTIGEN pag. 37-38
COLLECTIETECHNIEK pag. 57-58
VARIA MARITIMA pag 335-336

STENEN KEREN

Het is naar wij hopen onder degenen, die geregeld veldwerk bedrijven, een vaste gewoonte, om wanneer zij stenen of andere voorwerpen hebben gekeerd of verplaatst om te zien of zich daaronder iets van hun gading bevindt, die steen of dat voorwerp weer netjes terug te leggen op hun plaats. U vernielt anders de schuilplaats van verschillende dieren. Het is de vraag of zij zo snel weer een andere schuilplaats kunnen vinden. Misschien is een andere rover er snel bij om hen te verschalken. Hoe snel zoiets mogelijk is, kan degene ervaren, die in de Grote Oceaan bij de vele koraaleilanden, zoals de Marshaleilanden tracht mollusken in hun schuilplaatsen te vinden door stenen en dergelijke te keren. Deze techniek van schelpen zoeken kent blijkbaar ook de tot de lipvissen behorende *Cheilinus fasciatus*, een ongeveer 30 cm grote roofvis in de kleuren groen, rood, zwart en wit. Hij houdt zich graag in de buurt van de zoekende mens op om zodra een steen gekeerd is toe te schieten en een eventuele prooi te veroveren. De vis is niet kieskeurig. Dat ervoer een duiker die juist een kleine kaurie met uitgespreide mantel onder een steen bewonderde (HSN. Vol. XXIV, no. 12). De lipvis schoot toe en voordat de duiker wist wat er gebeurde, was de kaurie door de vis meegenomen.

KAPELLETJE VOOR DE CONUS GLORIAMARIS

Gelovige vissers van het Mactan-eiland in de Filippijnen hebben een kapelletje ingericht ter ere van de herontdekking van een aantal zeldzame schelpen. Het kleine bouwwerk staat bekend als de Gloriamaris-kapel.

Het plan ertoe werd een tiental jaren geleden gemaakt toen de vissers plotseling levende exemplaren van *Conus gloriamaris* Chemnitz in hun netten kregen. De schelpen brachten haast hun gewicht in goud op en werden voor \$ 1000 en meer verkocht. De vissers werden mannen in bonus. Zij schonken geld voor de oprichting van de kapel, die zij voor en na hun vistochten komen bezoeken.

Mactan is het centrum van een zeer drukke schelpenvisserij, waar naast tonnen algemene soorten ook de zeldzaamheden naar boven gebracht worden.

PATELLA ALS RATTENVANGER

Geruime tijd geleden kwamen op Madeira zeer veel ratten voor, die in het aanspoelsel tussen de rotsen in het littoraal 's nachts op roof uit waren. In het zelfde gebied kwam toen ook nog veelvuldig *Patella candei* d'Orbigny voor. Dit is een forse soort die destijds ook in groten getale de rotsen van Madeira bevolkte. Tijdens het grazen en rondkruipen lichtten de patella hun schelp enige millimeters van de rots, maar wee dan de rat die zwaaiend met zijn kale, lange staart onder de schelprand kwam. De Patella reageert bliksemsnel op de irritatie van de rattestaart door zich ogenblikkelijk op de rots vast te zuigen. Zo snel dat de rat niet meer kon weggomen. De bevolking die bij het verzamelen van *Patella candei* voor consumptiedoelinden de rotsen bezocht sloeg, in die gevallen twee vliegen in één klap. Door zeer intensief Patella's verzamelen voor de consumptie komt *Patella candei* op Madeira niet meer of zeer schaars voor.

Wie meent, dat het zoeken naar schelpen langs de Nederlandse stranden niet meer zo erg de moeite waard is, vergist zich. Dat moge wel blijken uit de vondsten van Ronny Davidse uit Vlissingen. Hij woont natuurlijk erg gunstig om regelmatig uit te zien naar hetgeen Walcheren op malacologisch gebied te bieden heeft, maar dit heeft hij dan ook uitgebuit. In hoofdzaak gedurende de eerste helft van 1975 heeft hij verschillende vondsten gedaan van soorten die nu niet als zo algemeen bekend staan. We geven u van de minder vaak voorkomende soorten een opsomming in volgorde van de gevonden aantallen, die tussen haakjes achter de soort zijn vermeld.

Chlamys varia (L.) (20), *Parvicardium exiguum* (Gmelin) (15), *Dentalium entalis* L. (15), *Corbula gibba* (Olivier) (10), *Moerella pusilla* (Philippi) (10), *Nucula nucleus* (L.) (10), *Camptonectes tigrinus* (Müller) (5), *Trivia europaea* (Montagu) (5), *Striarca lactea* (L.) (5), *Calyptraea chinensis* (L.) (5), *Aporrhais pespelicani* (L.) (5), *Aequipecten opercularis* (L.) (2), *Astarte sulcata* (Da Costa) (1), *Trophonopsis muricatus* (Montagu) (1), *Venerupis rhomboides* (Pennant) (1), *Helcion pellucidus* (L.) (1), *Diodora graeca* (L.) (1) en nog enige verschillende *Gibbula*'s waarvan de juiste soort niet met zekerheid werd vastgesteld. Overigens mogen we niet vergeten, dat Zeeuwse vondsten nog wel eens van fossiele oorsprong kunnen zijn. Dit neemt echter niet weg, dat Walcheren voor verzamelaars kennelijk nog wel het een en ander te bieden heeft.

In aansluiting hierop wijzen we er nog eens op, dat juist wanneer er sprake is van een voor ons land zeldzame vondst, een zo nauwkeurig mogelijke opgave van vindplaats, tijdstip waarop de vondst werd gedaan en de omstandigheden waaronder de

schelpen of dieren werden aangetroffen met vermelding van weersomstandigheden, die mogelijk een verklaring voor die vondst op dat ogenblik en op die plaats kunnen zijn, aan de melding niet mogen ontbreken.

ISOPODE VERNIELT MANGROVEBOS

Langs de kusten van Florida komt een Isopode *Sphaeroma destructor* voor, die zich in de wortels van mangrovebomen boort. Waarschijnlijk om ze te eten. Een geslachtsgenoot van hem, de ongeveer 15 mm grote *Sphaeroma serratum*, voorkomend in de Adriatische Zee is ook een planteneter met stevige bijtende monddelen. De steltwortels van de mangroveboeien worden op de hoogwaterlijn aangeboord. Door deze vraatzucht verzwakken de wortels, breken af en de gehele boom gaat ten gronde. Hierdoor gaat tevens de beschuttende werking van de mangrovegordel verloren, die normaal het strand tegen afslag door de golven beschermt. De Latijnse naam *destructor* duidt duidelijk op de vernielende werking van deze kleine kreeftachtige.

BIJ UW STICHTING VERKRIJGBAAR

- Herdruk Fossielenatlas (De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten). f 7,50 franco thuis.
- Marien biologische publicatie no. 1: Suggesties voor een smaakvol verzorgde collectie. (Overdruk Vita Marina uit jaargangen 1971 en 1972). f 3,50 franco thuis; f 2,50 afgehaald.
- Oude jaargangen Vita Marina. 1972 f 12,50, 1973 f 12,50, 1974 f 15,-, 1975 f 20,-, 1976 f 17,50 alles per jaargang franco thuis.

Bestellingen van het gewenste door storting of overschrijving op postrekening 606100 ten name van de Stichting Biologia Maritima te Den Haag.